

ГОТУЙСЬ

ЖУРНАЛ ПЛАСТОВОГО НОВАЦТВА

Ч. 3 (13)

Березень

1955

ПОКЛІН ТАРАСОВІ

Ставайте в лаву, новаки,
Здіймайте із голів шапки
І здалеку, з-за океану
Складіть Тарасові пошану.

Складіть Тарасові поклін,
Низький, синівський — до колін.
І спом'яніть Слівця Обнови
Не злим і тихим щирим словом.

Учитель і пророк Тарас
Боґовся і терпів за нас,
Тож бережим, як добрі діти,
Його величні заповіді.

Здіймайте із голів шапки
І честь віддайте, новаки,
Борцеві за Велику Справу,
За Правду, Волю і Державу.

Тарас Шевченко

Р. З-вич

Тарас Шевченко:

ЗАПОВІТ

Як умру, то поховайте
Мене на могилі,
Серед степу широкого,
На Україні милій:
Щоб лани широкополі
І Дніпро і кручі
Було видно-було чути,
Як реве ревучий!

Поховайте та вставайте,
Кайдани порвіте,
І вражою злою кров'ю
Волю окропіте!
І мене в сім'ї великій
В сім'ї вольній, новій,
Не забудьте пом'янути
Не злим, тихим словом!

НОВАЦЬКЕ СВЯТО В ЧЕШТЬ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

У домівці висить портрет Тараса Шевченка, прикрашений вишиваним рушником. Під образом столик, застелений скатертю. Новачки та новаки в одностроях, стоять роями зі своїми сестричками та братчиками перед портретом.

Новачки та новаки співають „ЗАПОВІТ” Тараса Шевченка.

Опісля **Новак** говорить голосно та виразно, звернений до портрета:

Вітай Тарасе, Батьку наш,
В Твоє велике свято!
Тебе, Кобзарю, вшанувать
Зійшлося нас багато.

Радій же, Батьку, у цей день
Із нами, новаками!

Сповняєм Твій ми заповіт
Не словом, а ділами!

СЕСТРИЧКА: Свою Україну
любить,
Любить її бо втемя люте!

РОЇОВИГІ (Виступає перед образом):

Батьку Тарасе! Наш рій „Рисі” привів Тобі двох хлопців, що вже були забули говорити по українськи, та забули, що вони українського роду. Ми їх знов навчили говорити та читати по-українськи і вони хочуть бути новаками, так, як і ми! Готуйсь!

РОЇОВА: Батьку Тарасе! Наш рій „Ромашки” вирішив на Твою честь розказати нашим товарищ-

кам-не-Українкам у школі про Україну та про Тебе. Так ми зробили, а вони написали у своїй шкільній газетці про Україну. Ось складаємо Тобі цю газетку! (Кладе газетку на столику) Готуйсь!

БРАТЧИК:

**Обніміте ж, брати мої,
Найменшого брата,
Нехай Мати усміхнеться,
Заплакана Мати!**

РОЙОВИЙ: Батьку Тарасе! Наш рій „Бобри” склав разом всі наші ошадності — купив зшитки, олівці та крейдки і вислав їх одній українській школі, де діти

бідні і не можуть самі собі цього купити. Ось лист-подяка від них. Дорогі „Бобри”! (Читає):

Ваш дарунок прийшов до нас і ми дуже Вам за нього вдячні. Тепер вже зможемо писати задачі, бо саме випало по одному зшиткові на кожного. Здоровимо Вас!

Ваша Третя кляса Української Школи.”

(Кладе листа на столик) Готуйсь!

РОЙОВА: Батьку Тарасе! Татко Ляріски занедужав і був у лічниці, а мама мусіла йти шовечора на роботу. А Ляріска має малого братчика і боїться сама з ним за-

Тарас носить воду школярам

Картина: Р. Світлицького

лишатися, щоб він собі що злого не зробив. То ми, рій „Конюшинки”, поділилися і шовечора одна ішла до Ляріски, щоб вона сама не боялася. Так ми ходили, поки татко Ляріски вернувся з лічниці. Готуйсь!

**БРАТЧИК: Учітеся, брати мої,
Думайте, читайте,
І чужсму научайтесь
Свого не цурайтесь!**

РОЙОВИЙ: Наш рій „Олені” закупив на Твою честь, Батьку Тарасе, українську бібліотечку для новацтва. Ми самі заощадили гроші на неї, ще від Різдва та самі оправили всі книжки і зготовили каталог. (Два „Олені” складають книжки на столик).

Тепер все новацтво у Станиці зможе їх читати! Готуйсь!

РОЙОВА: Наш рій „Конопельки” від Різдва до Твого Свята змагався, хто прочитає найбільше українських книжечок. Ось їх список: Христя прочитала 7, Настя 9, Таня 15 і Марійка аж 22. (Кладе список на столику) Готуйсь!

НОВАЦТВО:

Кобзарю наш, Тарасе,
Ми, українські діти,
Повік сповняти будем
Твої всі заповіти!

БРАТЧИК: Новачки і новаки!
Завжди і всюди сповняти заповіти Тараса Шевченка: Готуйсь!

ВСІ: Готуйсь!

Новак Юрій Данилів із Філядельфії, ЗДА, пише:

ЩО Я ЗНАЮ ПРО КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ ?

Карпатська Україна — це земля, що лежить на полудне від гір Карпат. Колись там панували українські князі, а потім вона довгі віки була під владою Мадярів, і від I-ої світової війни її прилучили до держави Чехословаччини.

У 1938 році, осінню, коли розпалася Чехословацька Держава, Карпатська Україна стала напівсамостійною, або автономною державою. Столицею Карпатської України був спершу Ужгород, а потім Хуст. Військо Карпатської України називалося Карпатська Січ. До неї належали сини цілої України, які прийшли туди, коли почули, що твориться там Українська Держава. Між ними був і пластун Роман Шухевич, що пізніше став генералом Української Повстанської Армії.

Дня 15. березня 1939 року відбулося історичне відкриття і засідання Сойму Карпатської України. Він проголосив Карпатську Україну самостійною державою, а синьо-жовтий, український прапор — її прапором. Першим головою-президентом її став отець Августин Волошин.

Замок українських князів у Хусті (Карпатська Україна)

Та зараз же після проголошення самостійності напали на Карпатську Україну Мадяри. Молода Українська Держава впала під їх ударами, бо їх сили були багато більші. Геройські Карпатські Січовики встелили своїми трупами всі шляхи, що вели до столиці Хусту.

Так Карпатська Україна показала, що вона хоче бути вільною разом із цілою Україною. І напевно ще колись буде.

Наталя Забіла

ВЕСНОЮ

Під віконцями на сонці
У весняному саду
У земельку, як в постельку
Я насіннячко кладу.

Сонце-смійся! Дощик-лийся!
Линьте, краплі, до землі,

Щоб на грядках у зернятках
Кріпли паростки малі.

Прийде літо, будуть квіти,
Будуть в мене восені
У віночку на голівці
Чорнобривці запашні.

ЯК ПЕТРИК УРЯТУВАВ СЕЛО

Десь далеко над обрієм показалося ранкове сонце, червоне та велике. Все будилось до нового життя. Почався рух і в селі Петрівці, що лежало заховане в долині, так, що його не можна було помітити, їдучи степом.

Починався новий день і для двох хлопчиків, бо ж вони мусіли гнати череду у степ і там цілий день доглядали її.

— Сьогодні матимемо гарний день — завважив Василько.

— Боюся, щоб якого лиха не сталося — відповів Петрик, бо мені сон поганий приснився!

— Смійся, Петрику! — відказав Василько. — Що ж може статись? Вовків поблизу нема, татарва сюди не зайде, а до того десь тут недалеко має стояти сотня козаків. З ними завжди безпечніше!

За цей час люди позганяли худобу, хлопці зайняли її перед себе та погнали у степ.

*

Сонце вийшло на сам вершок неба — було полудне. Черета лежала у високій траві та жувала. Лежали і хлоп'ята. Нараз Василько сів та став наслухувати. Чути було якийсь шелест. Сказав про це Петрикові й обидва почали пильно слухати.

— Нашим людям нічого боятись! Це чужинець, або якийсь звір! — промовив Петрик. — Та ми мусимо це розвідати.

Вони почали поволі та обережно посуватися по землі у напрямку, звідкіля чути було шелест. Повзли. Та нараз серця їх забилися скоріше.

— Гостроверха шапка, кожух шерстю назовні, скісні очі. Боже, та це ж Татарин!... Петрик і Василько залягли у високій траві, присунувшись один близько одного.

— Васильку — шептав Петрик. — Я залишуся тут, а ти про-

крадайся до села і дай знати, що небезпека, нехай ховаються до тієї балки, що за селом на ліво.

Коли тут один Татарин, мусить бути близько і ціла ватага.

— Ні Петрику! Я залишуся!

— Та ж у тебе, Васильку, батько-мати, сестра маленька... Іди, остережи їх сам!

Василько поповз у сторону села, а Петрик до Татарина. Татарин помітив Петрика та підвівся на ноги. Петрик почав тікати в протилежну сторону від села. Татарин дігнав його.

— Ти поведеш нас до села! — сказав ломаною українською мовою. — Бо бачиш — і показав свою шаблюку.

Петрик вів у протилежному напрямку — від села. Нараз десь далеко загомоніли голоси. Петрик насторожив слух — і за хвилину вже впевнився: це були козаки сотника Рубахи. — Їм треба дати знати, — подумав Петрик. Він набрав повні груди повітря і крикнув:

— Гей, тут Татари! — Та ще добре не вимовив останнього слова, як Татарин ударив його п'ястком по голові і він непритомний повалився на землю.

Та дарма: козаки вже почули його. Бій і не тривав довго; Татарів розбили у пух.

Гість із Запоріжжя” — малюнок українського маляра Фотія Красицького, небожа Тараса Шевченка.

*

Коли Петрик прочунав, побачив біля себе незнайомого заповождця із великими вусами та селедцем на голові. В кімнаті було ще багато таких козаків та людей зі села. Всі знали, що завдяки Петрикові село врятувалось. Це розповів усім Василько, і всі прийшли дякувати Петрикові...

*

Козаки збиралися в дорогу. Петрик підбіг до сотника Рубахи.

— Прощу взяти мене зі собою на Січ! — сказав він.

— А що скажуть твої батьки, малий побратиме? — спитав басом Рубаха.

— У мене їх немає. При першому нападі вбили Татари...

— Добре, хлопче! Беру тебе за свого сина! — сказав Рубаха, кріпко обняв Петрика та посадив перед себе на коня.

Селяни прощали козаків-захисників своїх. Прощали і Петрика та бажали йому, щоб виріс на великого та мужнього козака і завзято боронив українську землю.

Вуйко Іван

Малий пастушок пас вівці в полі. Задумався, а тим часом вівці кудись порозходилися. Зробіть добре діло, новаки, та познаходіть його вівці, що поховалися на цьому образку!

Із щоденника Христі-новачки

24. БЕРЕЗНЯ

Весною почав наш рій укладати зільник. Сестричка пояснила нам, як збирати листочки, перші весняні квітки, як їх засушувати та вліплювати у зільник.

В Наталки великий город і вона обіцяла забрати нас всіх до нього зараз після сходин.

Наталку ми знали дуже мало. Вона прийшла до нас з іншого роя.

Після сходин ми вибігли на вулицю. Там ждав нас батько Наталки з автом. Ми всіли туди а Наталка скорим рухом замкнула двері. Авто рушило — і залишило Катрусю на вулиці.

— Катруся залишилася! Заждім на неї!

— Ні, я не хочу її, вона знає дорогу, вона мешкає біля нашого дому.

— Тим краще, поїдемо разом усі!

— Ні, я з нею не товаришую! — Вона так погано одягається, в неї ноги такі тонкі, а вона ж і так не має часу бавитися, бо мусить помагати дома.

Я оглянулася. Катруся все ще стояла на давньому місці та дивилася вслід за нами. Мені стало жаль Катрусі.

Ми вийшли в город Наталки. На зеленій травичці красувалися фіялки, підсніжники, проліски. На деревах зеленіли листочки або біліли пуп'янки. Наталка неуважно перескакувала з грядки на грядку, топтала квітки та траву.

Ми наблизилися до огорожі і там побачили Катрусю, що саме проходила дорогою домів. Вона задержалася і дивилася в нашу сторону. Я глянула на неї і вперше завважила, що в неї були завеликі

черевики, полиняла шапочка та закороткий плащ. Я вдруге звернулася до Наталки:

— Чи ти насправду не запросиш Катрусі у свій город?

— Ні!

— Вона ж новачка, така, як і ми всі!

— З мене сміятимуться в школі, коли я буду бавитися з нею!

Я не могла довше залишитися в Наталки. Я попрощала її і її маму та пішла за Катрусю. У Катрусі було маленьке мешкання високо на піддаші.

Катруся постукала тихенько у двері (мабуть боялася, що молодша сестричка спить), привіталася з мамою та пішла до своєї кімнатки, поскладати речі. А мені сказала:

— Пожди хвилинку, Христю! Я тільки поможу мамі помити посуду, а тоді будемо бавитися.

Я допомгла їй. Ми швидко помили посуду та прибрали в хаті, та ось і почули на сходах кроки наших новачок:

— Ми теж покинули Наталку, коли вона не хоче бавитися із Катрусю! — сказали вони в один голос. Та незабаром постукала у двері і сама Наталка. Їй було сумно, що її всі покинули, і мама порадила їй піти до Катрусі та запросити ще раз нас усіх, разом із Катрусю.

— Катрусю, ти не гніваєшся на мене? — спитала Наталка несміло.

— Ні! Я не гніваюся і трішки!

Наталка і Катруся подали собі дружньо руки на радість цілого нашого роя „Синички”.

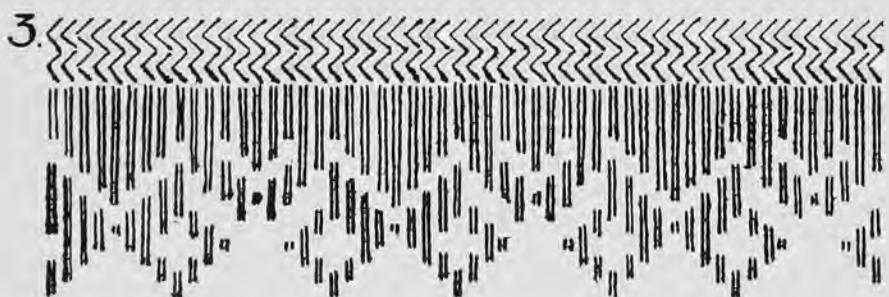
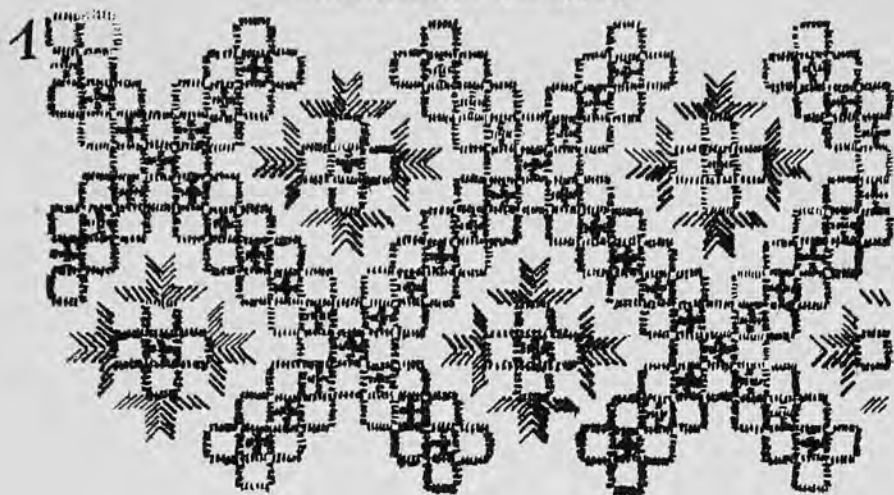
ОЧАЙДУШОК

В Україні сніг стопився,
Лід поплив з водою,
В березні звірі радіють
Ранньою весною.

Очайдушкові роботи
Страх багато всюди!
Ось якраз він першу квітку
На полянці будить.

ВИШИВКОВА ЗАГАДКА

А це щось для вас, наші читачки-новачки! Певно ви не раз бачили, як вишивають ваші мамусі чи старші сестри, а багато з вас теж вже вмієте самі вишивати. Певно теж і знаєте, що в різних областях України вишивають різні взори. А тут маєте такі три різні взірці. Чи знаєте, з яких вони областей? Коли не знали б ви, розпитайте у старших, чи в своїй сестрички. А коли вже знатимете — напишіть до „Готуйсь”!

ЗБУДУЙ ЛІТАКА!

Новаче! В журналі „Готуйсь” із жовтня 1954 Ти напевно прочитав допис як рій „Сокіл” гнізда „Гірські Птиці” в Нью-Йорку добув вмілість літуна, а в журналі „Готуйсь” із грудня 1954 Ти напевно бачив знімку того самого роя із літаками. Ті літаки будували самі новачки. Попробуй і Ти збудувати такого літака!

Такий літак є величиною малий і легко його будувати, але зате він гарно літає. До будови вживаємо дуже легке дерево „бальзу”, що росте в Південній Америці. Бальзу можна дістати в усіх більших крамницях, де продають частини моделей літаків.

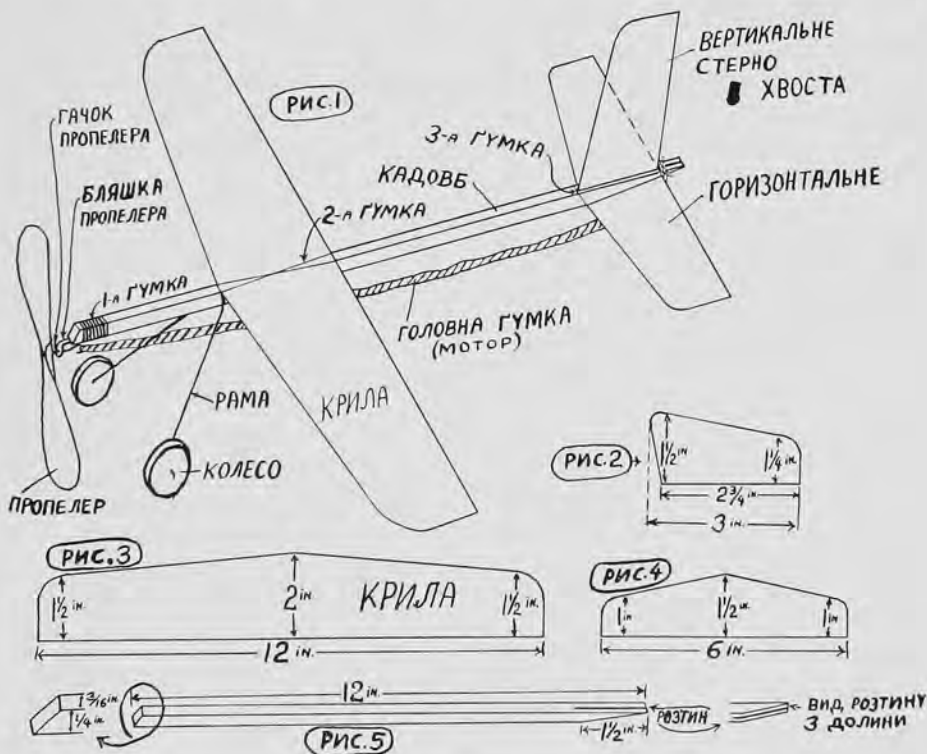
Передусім розгляньмо частини такого літака. Ми маємо (диві рис. 1) пропелер, гачок з яким пропелер обертається, бляшка на якій пропелер обертається, 3 малі гумки, кадовб, крила, головна гумка (мотор), та хвіст, що складається з двох частин, горизонтальної і вертикальної. Раму на колеса як і самі колеса я разом не подав, тому, що вони не є konieczними. Літак без коліс можна пускати з руки — так, як ми пускаємо паперові літаки.

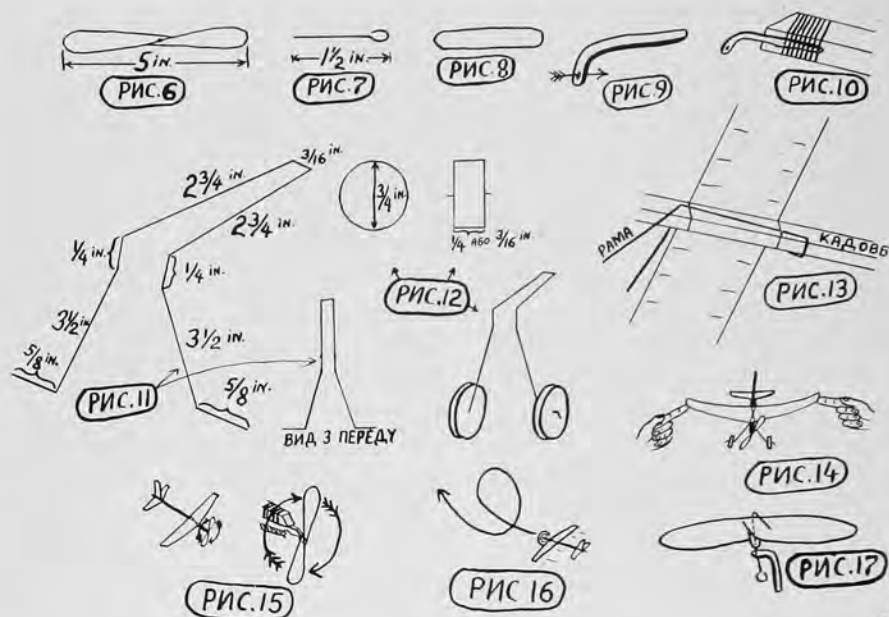
Тепер будемо розглядати кожну частину літака окремо. Перший є пропелер. Пропелер є з плястики, з дуже маленькою діркою в середині (дивись рис. 6). Його можна купити в крамниці, де продають частини моделей літаків. Другий є гачок (див. рис.

7). Гачок можна зробити собі самому, бо все що потрібне до роботи-це кліщі та кусень сталевого дроту грубого на 1/32 цаля (інч.). Дріт можна купити в такій самій крамниці що і пропелер. Бляшку (див. рис. 9) дуже тяжко робити самому і тому найкраще купити її разом із пропелером. Малі гумки повинні бути якнайменші і не розірвані (рис. 8). Кадовб (рис. 5) — це кусень бальзи такої самої довжини що і крила, або й трохи більшої. Гострим ножем або одnobічним вістрям до голення ми надтинаємо кадовб трішки з-переду а більше з-заду та робимо розтин, як показано на рисунку. Крила (рис. 3) витинаємо з дошки такої грубої як сталевий дріт на гачок. Хвіст (рис. 2 і 4) витинаємо з такої самої дошки що і крила. Крила як і кадовб з хвостом робимо з бальзи. Дошки на крила й хвіст можна купити разом із пропелером. На мотор (головну гумку) беремо пасок м'якої гуми 25 цалів довжини і 3/16 цаля ширини. Гуму на мотор можна купити разом із пропелером або в якійсь іншій крамниці. Раму на колеса ми робимо з дроту, який ми вживали на гачок (рис. 11). На колеса ми можемо брати бальзу, але тоді колеса мусять бути дуже широкі. Коли ми беремо якесь твердше дерево, як смерека, липа, і т. п., то колеса можуть бути троха вузкими (рис. 12).

Коли ми маємо вже всі частини, тоді можемо складати літак. Перед складанням літака добре є вигнути крила, щоб виглядали так як на рис. 14. Щоб вигнути крила ми кладемо на стіл в одному ряді 3 важкі предмети. Потім кладемо поміж них крила, так що 2 крайні предмети є по однім боці крил, а середній предмет по другім. В такому положенні залишаємо крила на кілька днів. Маючи готові крила, ми починаємо головне складання літака. На сам перед прикладаємо той кінець бляшки, що не має дірки, до тупішого кінця кадовба та обвиваємо бляшку разом із кадовбом

малою гумкою (рис. 10). Потім прив'язуємо другою малою гумкою крила, а третьою — хвіст. Вертикальне стерно хвоста ми запихаємо в розтин у кадовбі. Через дірку в бляшці перепихаємо гачок, насилуємо на прямий кінець пропелер і тоді той кінець загинаємо (рис. 17). Запихаємо колеса на раму і кінці осей загинаємо в долину. Готову раму запихаємо попід обидва кінці гумки, якою є прив'язані крила — так, що верхня частина рами лежить під крилами під кадовбом (рис. 13). Щоб літак довго летів, ми закладаємо головну гумку на гачок і хвіст (рис. 1), але так

В.В.К.

щоб вузол на гумці був на хвості. Ще перед накрученням гумки ми беремо літак і спираємо крилами на два пальці (рис. 14). Коли літак хилиться вперед або взад, то ми суваємо крила на кадовбі вперед або взад доти, доки літак не буде в рівновазі. Незрівноважений літак добре не полетить, але лет зрівноваженого літака можна вже змінювати як хто хоче.

По зрівноваженні літака ми накручуємо головну гумку (рис. 15).

Коли утворяться потрібні складки на гумці, тоді краще перестати, бо гумка може урватися. Лет літака (рис. 16) можна контролювати, пересуваючи крила вперед або взад, направо або наліво, або обнижуючи горизонтальне стерно хвоста.

Якщо Ти збудуєш цей літак, то не забудь написати до мене на адресу „Готуйсь” як він вдався та як він літав.

братчик Володимир

ПЕРЕДПЛАТА „ГОТУЙСЬ” ТІЛЬКИ 2. — ДОЛ. НА РІК.

Новак

Юрчик

-ам раз для потіхи

наш приніс

Що йому купила -ти,

Т почав таке казати:

„Я -а лиш готовий

Дати тому, хто -ові
Свого внілість тут покаже,

Т -а віршик скаже.”

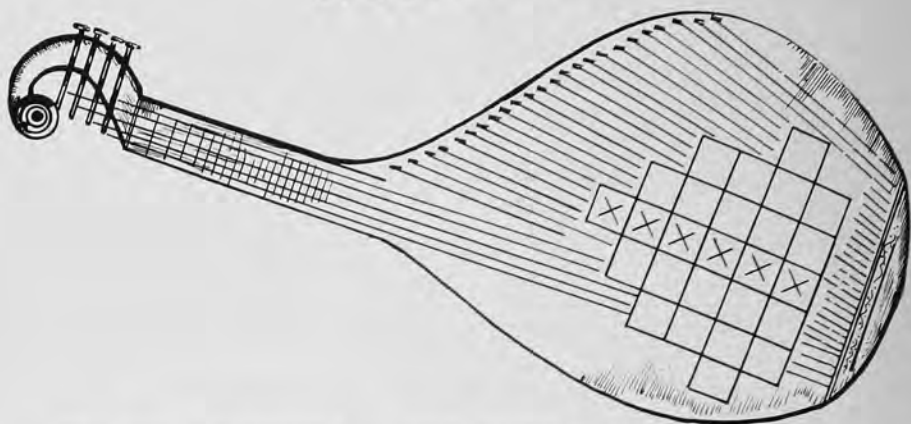
Ось -я сказала (Оля),

А (Микола) знов -ю,”

Знала ще -ок” (Талина),

„

ХРЕСТИКІВКА

- Що таке хрестиківка — знає кожний читач „Готуйсь"! Спробуйте ще і цю розгадати! У квадратах із ліва вправо впишіть:
- 1) Буква, що на неї починається назва міста, де похований Шевченко.
  - 2) Назва славної поеми Шевченка.
  - 3) Музичний інструмент, часто вживаний в Україні;
  - 4) Так називали славних українських вояків у XVI-XVIII сторіччі.
  - 5) Назва поеми Шевченка, одночасно ім'я запорозького отамана.
  - 6) Ім'я найславнішого українського поета.

Букви на місці хрестиків дадуть назву книжки, що найдорожча кожному Українцеві.

РЕДАКЦІЯ „ГОТУЙСЬ”

дякує за такі листи, що прийшли до неї:

За Різдвяні побажання:

Роеві „Рись” у Монреалі. Гніздові „Юні лицарі”; роям: „Святославичі”, „Княжі лучники”, „Володимировичі” — Торонто.

За листи з подяками за те, що новачки та юначки в Америці передплатили їм „Готуйсь” — Новакам: Станиславові Сіменовичеві та Валентинові Біликові із Шонгав над рікою Лехом, у Німеччині.

За розв'язки загадок із числа 1 (січень) — Лесикові Гладкому із Гаррісбургу — ЗДА.

„HOTUJS” — Magazin
for Ukrainian Children

Published by „Molode Zytтя”, Inc.
New York, N. Y.

Видає „Молоде Життя”, зареєстрована
корпорація у ЗДА

Редагує Колегія під проводом ст. п.а.
Лесі Храпливої
388 E. 10th St., Apt. 4 R. E.
NEW YORK 9, N. Y. USA

Загальна Редакція й Адміністрація п.а. сен.
Богдан Кравців
2011 Mt. Vernon St.
PHILADELPHIA 30, Pa. USA

Ціна 0.20 дол. Річна передплата (за
10 чисел, крім вакацій) 2.— дол.

Друкарня „Дніпро”, 77 1st St. Маркс П.а.
Нью Йорк.